

Sygn. akt III AUa 472/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski (spr.)
Sędziowie:	SSA Lucyna Ramlo SSO del. Tomasz Koronowski
Protokolant:	sekr.sądowy Angelika Judka

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2015 r. w Gdańsku

sprawy Urzędu Gminy S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wydanie zaświadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 stycznia 2015 r., sygn. akt VI U 2938/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz Urzędu Gminy S. kwotę 120,00 (sto dwadzieścia 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski SSO del. Tomasz Koronowski

Sygn. akt III AUa 472/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Urząd Gminy S. (działając przez wójta) odwołał się od decyzji pozwanego organu rentowego – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 02.08.2013 r., którą odmówiono mu wydania zaświadczenia o niezaleganiu z opłacaniem składek, gdyż ustalono, że na koncie figuruje zadłużenie – fundusz ubezpieczenia zdrowotnego (na koncie z DRA z zakresu 01-39) za miesiąc listopad 2011 r. w kwocie 368,30 zł oraz odsetki; fundusz ubezpieczeń społecznych (na koncie z DRA z zakresu 50-69) za miesiące od lutego do kwietnia 2011 w kwocie 322,89 zł oraz odsetki, a ponadto fundusz ubezpieczenia zdrowotnego (52) za miesiące czerwiec 2007 r. i lipiec 2009 r. w kwocie 227,19 zł oraz odsetki.

Kwestionując powyższą decyzję wnioskodawca podał, że z pisma organu rentowego z dnia 28.01.2013 r. wynika, że salda kont wnioskodawcy z zakresu DRA 01-39 wynoszą 0 zł, a z zakresu DRA 50-69 - ubezpieczenie społeczne (51) występuje nadpłata w wysokości 227,45 zł. Ponadto wnioskodawca zaznaczył, że w okresie od stycznia do lipca 2013 r. deklaracje składane były i opłacane zgodnie z wynikającymi z nich kwotami. Ponadto w 2013 r. złożono korekty deklaracji za lata ubiegłe, z których wynika:

- deklaracja DRA 1-39: ubezpieczenie społeczne powstała nadpłata w kwocie 635,42 zł; ubezpieczenie zdrowotne - w wyniku korekt niedopłata w wysokości 24,30 zł. Po kompensacie nadpłaty z ubezpieczenia społecznego z niedopłatą ubezpieczenia zdrowotnego powstała nadpłata w wysokości 611,12 zł;

- deklaracja DRA 50-69: - dokonane korekty w 2013 r. nie powodowały zmiany wartości złożonych pierwotnie deklaracji, a zmiany dotyczyły wyłącznie kodów ubezpieczeniowych.

W ocenie wnioskodawcy powyższe wskazuje, że zachodzi sprzeczność między danymi zawartymi w systemie informatycznym i wydawanymi wcześniej przez organ rentowy pismami i zaświadczeniami oraz zaskarżoną decyzją.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Wskazał, iż stany konta będące podstawą wydanej decyzji odmownej (zadłużenie na koncie DRA 1-39 na FUZ za miesiąc listopada 2011 r. w kwocie 368,30 zł plus odsetki, na koncie z DRA z zakresu 50-69 FUS za miesiące 02-04/11 w kwocie 322,89 zł plus odsetki i FUZ za miesiące 06/2007, 07/2009 w kwocie 227,19 zł plus odsetki) zostały ustalone na podstawie deklaracji rozliczeniowych i wpłat zgodnie z zapisem na koncie płatnika składek w systemie informatycznym ZUS.

Wyrokiem z dnia 19.01.2015 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję stwierdzając, że organ rentowy na dzień 02.08.2013 r. był zobowiązany wydać wnioskodawcy zaświadczenie o niezaleganiu w opłacaniu składek.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

W dniu 28.01.2013 r. organ rentowy ustalił, że stan konta Urzędu Gminy S. na dzień 28.01.2013 r. wykazuje jedynie nadpłatę na koncie z zakresu DRA 50-69 na FUS w kwocie 227,45 zł.

Rozliczenie konta uległo zmianie po uwzględnieniu wewnętrznych przeksięgowania oraz rozksięgowania dokonanych w związku z reklamacjami ubezpieczonych dotyczących braku składek OFE.

Przedmiotowe wewnętrzne operacje prowadzone na kontach Urzędu Gminy S. przez ZUS nie były komunikowane wnioskodawcy.

Rozksięgowania miały miejsce w maju 2011 r., a dotyczyły wpłat na FUS z 1999 r., z kolei przeksięgowania dotyczyły wpłaty z 08.03.1999 r. w kwocie 13.110, 90 zł dokonanej na FP za miesiąc 2/1999 (przeksięgowano na FUS za kwiecień 1999 r. - nota wykonana w maju 2011 r.), wpłaty z 03.09.2004 r. w kwocie 32.961,31 zł dokonanej na FUS (przeksięgowano kwotę 32.311,11 zł z miesiąca lipca 2004 r. na sierpień 2004 r. - nota wykonana w październiku 2008 r.) oraz wpłaty z 03.10.2006 r. w kwocie 41.590,47 zł dokonanej na FUZ za wrzesień 2006 r. przeksięgowanej na FUS za wrzesień 2006 r. - nota wykonana w grudniu 2008 r.).

Wpływ na wydanie zaskarżonej decyzji miała nota przeksięgowania wpłaty z 08.03.1999 r. w kwocie 13.110,90 zł z FP na FUS. Zainicjowana została informacja ze strony osoby ubezpieczonej, iż w kwietniu nie doszło do przejścia całej należnej kwoty na OFE. Nota ta nie została uwzględniona w poprzednim rozliczeniu, które było dokonane na wniosek o stanie konta i wykazywało nadpłatę. Po ręcznym jej wprowadzeniu, konto wykazało zaległość. Przy czym przeniesieniu powinna podlegać kwota 1459,75 zł. Taka operacja okazała się jednak niemożliwa w systemie komputerowym funkcjonującym w ZUS. Gdyby pierwotnie rozksięgowaniu z kwoty 13.110, 90 zł podlegała prawidłowo jedynie kwota 1.459,75 zł, konto z zakresu ZUS DRA wykazywałoby taką samą zaległość jak w piśmie z 19.08.2013 r. (na FUS 322,89 zł, na FUZ - 45,86 zł), ale już konto z zakresu DRA 1-39 wykazywałoby nadpłatę na FUS w kwocie

611,35 zł. W dniu 23.08.2013 r. (po uregulowaniu przez wnioskodawcę zaległości) pozwany organ rentowy wystawił zaświadczenie o niezaleganiu w opłacaniu składek.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań świadków B. Z. i A. M., uznając, że są one co do zasady zgodne ze sobą lub wzajemnie się uzupełniają. W ocenie Sądu Okręgowego istotny walor dowodowy posiadają głównie zeznania świadka A. M., która dokonywała stosownych, wpływających na powstanie zaległości operacji w systemie. Zeznania świadka B. Z. mają ograniczoną wartość dowodową, albowiem świadek ten nie miała wiedzy źródłowej - to jest wiedzy na temat operacji dokonywanych przez organ rentowy na kontaktach wnioskodawcy, o których ZUS wnioskodawcy nie informował. Sąd Okręgowy stwierdził, że z zeznaniami świadka A. M. koresponduje przedłożona przez ZUS dokumentacja dotycząca rozliczania poszczególnych wpłat i źródeł wykreowanej zaległości w opłacaniu składek - dokumentacja rozliczeniowa k. 100, pisma ZUS k. 25, 32, 44, 119; nota księgową k. 70.

Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, a stanowisko organu rentowego było kuriozalne. Nie dość bowiem, że dokonując wewnętrznych rozliczeń i korekt na koncie wnioskodawcy pozwany nie poinformował o tym samego zainteresowanego (jest to okoliczność przyznana przez organ rentowy), co umożliwiłoby wyjaśnienie przyczyn powstania (wykreowania przez system księgowy ZUS) zaległości i najpewniej doprowadziłoby do zażegnania sporu (bez konieczności inicjowania postępowania sądowego) co stanowiło ewidentne naruszenie § 24 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18.04.2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest ZUS (Dz. U. nr 78, poz. 465), na które tenże organ rentowy się powołuje (w piśmie z 12.12.2014 r.), który to przepis stanowi, że Zakład informuje ubezpieczonego i płatnika składek o sporządzonych lub skorygowanych z urzędu dokumentach ubezpieczeniowych oraz o danych wprowadzonych lub skorygowanych bezpośrednio na koncie ubezpieczonego lub na koncie płatnika składek, to jeszcze pozwany kreując sztuczną niedopłatę na koncie urzędu, nie dokonał z urzędu (co powinien był w myśl § 13 ust. 1 tegoż rozporządzenia uczynić) zaliczenia na poczet tej sztucznie wykreowanej niedopłaty (o której odwołujący się nie miał żadnej wiedzy) istniejącej (czy powstałej na skutek dokonanej operacji przeksięgowania całej kwoty 13.110,90 zł zamiast brakujących 1.459,75 zł) nadpłaty, jaka wystąpiła na koncie FUS w wysokości 611,35 zł, która w całości pokrywała ową wygenerowaną przez system ZUS (jego ograniczenia uniemożliwiające przeksięgowanie jedynie części kwoty) niedopłatę.

Zdaniem Sądu Okręgowego, odwołujący nie może ponosić skutków technicznej ułomności funkcjonującego w ZUS systemu księgowego (rozliczania wpłat na poszczególne ubezpieczenia). Tymczasem w niniejszej sprawie organ rentowy nie wywiązując się z obowiązku powiadomienia wnioskodawcy, że na skutek wewnętrznych przeksięgowania na koncie powstała zaległość (jak się okazuje „sztuczna”, bo de facto odwołujący nie miał żadnych zaległości), zaniechawszy wcześniej podjęcia choćby próby ustalenia, czy w istocie gdyby możliwe było precyzyjne przeksięgowanie jedynie brakującej kwoty, zaległość taka w ogóle by wystąpiła, przeniósł odpowiedzialność za wykreowanie zaległości na odwołującego.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, że brak było podstaw do odmowy wydania przez ZUS zaświadczenia o niezaleganiu wnioskodawcy w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, albowiem po zbilansowaniu niedopłaty z nadpłatą (które pojawiły się po dokonaniu wewnętrznych przeksięgowania przez organ rentowy, o czym nie powiadomiono zainteresowanego), w rzeczywistości nie istniała po stronie odwołującego się jakakolwiek zaległość.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 217 - 218 k.p.a. uwzględnił odwołanie.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany organ rentowy, który zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzucając naruszenie § 11 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18.04.2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczenia składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 78, poz. 465) w związku z art. 47 ust. 4a ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) z uwzględnieniem § 3 ust. 4 i § 25 w/w rozporządzenia Rady Ministrów. Ponadto apelujący zarzucił naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic zasady swobodnej oceny dowodów.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, a ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając apelację pozwany podał, że zgodnie z art. 217 k.p.a., zaświadczenie wydaje się na żądanie osoby ubiegającej się o zaświadczenie, jeżeli urzędowo potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego wymaga przepis prawa lub osoba ubiegająca się o zaświadczenia ze względu na swój interes prawny w urzędowym potwierdzeniu określonych faktów lub stanu prawnego. Natomiast w myśl art. 218 k.p.a., ZUS obowiązany jest wydać zaświadczenie, gdy chodzi o potwierdzenie faktu lub stanu prawnego wynikających z prowadzonych rejestrów ewidencji bądź innych danych znajdujących się w jej posiadaniu. Zgodnie z § 11 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18.04.2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczenia składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 78, poz. 465), Zakład dokonuje rozliczenia dokonanej przez płatnika składek wpłaty na koncie płatnika i zaewidencjonowania danych na koncie ubezpieczonego za dany miesiąc kalendarzowy na podstawie deklaracji oraz raportów lub deklaracji korygującej i raportów korygujących, zgodnie z oznaczeniem dokonany przez płatnika składek na dokumencie płatniczym, o którym mowa w art. 47 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z uwzględnieniem § 3 ust. 4 i § 25. Wpłaty dokonane przez płatnika winny być oznaczone zgodnie z zakresem deklaracji i tak też są rozliczane. W wyniku dokonanych na koncie płatnika Urzędu Gminy S. przeksięgowan związanych z operacją przekazania składek na OFE za 04/1999 r. powstała kwestionowana zaległość, tj. z zakresu DRA 50-69, tj. dotycząca świadczeniobiorców:

- na fundusz ubezpieczeń społecznych (51) za miesiące 02/2011-04/2011 w kwocie 322,89 zł;

- na fundusz ubezpieczeń zdrowotnych (52) za m-c 07/2009 w kwocie 45,86 zł.

Natomiast konto z zakresu DRA 1-39 dot. pracowników wykazywało nadpłatę na fundusz ubezpieczeń społecznych (51) w kwocie 611,35 zł.

Nota przeksięgowania dotyczyła wpłaty z 08.03.1999 r. w kwocie 13.110,90 zł z Funduszu Pracy na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy nie mógł dokonać przeksięgowania części kwoty, na którą wskazuje Sąd, tj. 1.459,75 zł, ponieważ „nie było wówczas takiej możliwości”. Zdaniem organu rentowego, zaistniała nieprawidłowość, w efekcie której dokonano w/w noty przeksięgowania, nie zaistniała z winy organu rentowego. Na dzień wydania decyzji, tj. na 2.08.2013 r. zaległość „bezsportnie” istniała, co „zdaje się” potwierdzać odwołujący regulując zadłużenie w dniu 22.08.2013 r., a więc po wydaniu tejeż decyzji. Nie może zatem zostać uznane za zasadne orzeczenie Sądu, zmieniające prawidłowo wydaną decyzję.

Zgodnie z istniejącym orzecznictwem, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza przedmiot decyzji organu rentowego i żądanie zgłoszone w odwołaniu wniesionym do sądu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 19.12.2013 r., III AUa 542/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 25.02.2014 r., III AUa 821/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 08.07.2014 r., III AUa 163/14). Przedmiotem zaskarżonej decyzji była kwestia niewystawienia przez ZUS zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek. Z uwagi na uregulowanie przez Gminę zadłużenia, w dniu 23.08.2013 r. zaświadczenie takie zostało wystawione. Nie mogło ono wskazywać na fakt nieposiadania zaległości na dzień 31.07.2013 r., wobec ich uregulowania dopiero w dniu 22.08.2013 r.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji pozwanego oraz zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych. W uzasadnieniu tych wniosków podano, że stanowisko apelującego nie może uzyskać aprobaty, a zarzuty zawarte w apelacji należy uznać za całkowicie chybione. Zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. nie może się w żaden sposób ostać, gdyż organ rentowy ograniczył się wyłącznie do polemiki z oceną dowodów przez Sąd Okręgowy i nie widzi albo też nie chce widzieć tego, że Sąd Okręgowy niewątpliwie wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy. Ocena ta jest zgodna zarówno pod względem logicznym, ustawowym i ideologicznym. Własna natomiast ocena dowodów, którą przedstawił organ rentowy nie spełnia kryteriów, o których stanowi art. 233 § 1 k.p.c. W odniesieniu zaś do zarzutu naruszenia przez

Sąd Okręgowy § 11 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18.04.2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczenia składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 78, poz. 465) w związku z art. 47 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z uwzględnieniem § 3 ust. 4 i § 25 w/w rozporządzenia, wnioskodawca stwierdził, że zarzut ten również jest chybiony, albowiem wcześniej organ rentowy wydawał wnioskodawcy zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek, a ponadto zwrócił mu też nadpłatę. Potwierdzeniem bezzasadności apelacji jest wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12.10.2011 r., III AUa 520/11, który zapadł w sprawie o identycznym niemalże stanie faktycznym i prawnym, jak niniejsza. Wobec powyższego należy przyjąć, że wyrok Sądu Okręgowego jest w pełni prawidłowy (odpowiada prawu) i dlatego też złożona apelacja jako oczywiście bezzasadna powinna być oddalona w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wnioskodawca w odwołaniu trafnie wskazywał, że organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 02.08.2013 r. odmawiając wydania zaświadczenia o niezaleganiu na dzień 31.07.2013 r. w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy twierdził, że zaległości w opłacaniu składek występują i dotyczy to składek za czerwiec 2007 r., lipiec 2009 r., za okres od lutego do kwietnia i listopada 2011 r., wcześniej – gdyż pismem z dnia 28.01.2013 r. poświadczył, że wnioskodawca według stanu na 28.01.2013 r. nie ma zaległości w opłacaniu składek (pismo na k. 9). Należy ponadto stwierdzić, że także pismem z dnia 05.01.2012 r. organ rentowy poświadczył, że wnioskodawca nie posiada zaległości w opłacaniu składek, a wręcz występuje nadpłata (k. 6).

Przed wydaniem zaskarżonej decyzji organ rentowy nie potrafił jednoznacznie wyjaśnić powyższych sprzeczności w wyrażonym przez siebie stanowisku. Dopiero w toku postępowania odwoławczego pozwany w piśmie procesowym z dnia 02.01.2013 r. wskazał, że rozliczenie konta wnioskodawcy uległo zmianie po uwzględnieniu „przebiegowań oraz rozbiegowań wpłat” w związku z reklamacjami ubezpieczonych dotyczących braku składek do OFE. Jednocześnie jednak pozwany w powyższym piśmie nie wyjaśnił na czym w istocie polegał błąd wnioskodawcy w zakresie wysokości opłaconych składek (k. 25). Bardziej szczegółowe wyjaśnienie powyższej kwestii zawiera dopiero pismo organu rentowego z dnia 21.01.2014 r., jednak nadal zawiera enigmatyczne stwierdzenie, że „płatnik dokonywał korekt dokumentów rozliczeniowych” bez wyjaśnienia wpływu na stwierdzone w zaskarżonej decyzji zaległości w opłaceniu składek (k. 32).

Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie mające na celu ustalenie czy w okresie objętym sporem wnioskodawca posiadał zaległości w opłacaniu składek.

Z zeznań świadków B. Ż. i M. K. wynika, że wnioskodawca nie został przez organ rentowy poinformowany o dokonaniu przebiegowań dokonanych wcześniej wpłat, zaś korekty wnioskodawcy były wykonywane zgodnie z życzeniami pracowników organu rentowego. Wnioskodawca nie miał żadnej wiedzy o źródle rzekomo powstałej zaległości w opłaceniu składek. Ostatecznie wnioskodawca zapłacił kwoty wykazywanych przez organ rentowy zaległości, lecz jedynie po to, aby uzyskać potrzebne zaświadczenie o niezaleganiu w opłatach składek.

Świadek A. M. (2), która jest pracownikiem pozwanego organu rentowego, zeznała, że jeden z ubezpieczonych zgłosił brak opłacenia składki na OFE w kwietniu 1999 r. Pozwany nie mógł dokonać rozbicia wpłaty kwoty 13.110,90 zł, gdyż system w ZUS na to nie pozwala i cała kwota z lutego 1999 r. została przebiegowana na kwiecień 1999 r. i dlatego w lutym powstała zaległość na FP i ona musiała być pokryta innymi wpłatami. Ponadto system w ZUS „nie przepuszcza” niektórych not i tę trzeba było sporządzić ręcznie. Jednocześnie jednak świadek nie potrafiła wyjaśnić w jakim stopniu korekty za czerwiec 2006 i marzec 2007 wpłynęły na ujawnienie niedopłaty.

Wnioskodawca konsekwentnie wywodził, że nie posiadał żadnych zaległości w opłaceniu składek, na które organ rentowy wskazał w zaskarżonej decyzji, zaś ostatecznie składki uiścił jedynie dlatego, aby uzyskać przedmiotowe

zaświadczenie o niezaleganiu w opłacaniu składek. Dlatego też argument zawarty w apelacji, że zaległość istniała, gdyż wnioskodawca dokonał wpłaty nie zasługiwała na uwzględnienie.

Stosownie do art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Zgodnie z art. 48b ust. 2 ustawy, Zakład może korygować z urzędu błędy stwierdzone w dokumentach związanych z ubezpieczeniami społecznymi określonych w ustawie. Relevantny jest także art. 49 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, zgodnie z którym Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia kolejność zaliczania wpłat składek na FUS oraz innych należności, do których poboru jest zobowiązany Zakład, jeżeli płatnik opłaca je i przekazuje niezgodnie z przepisami ustawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego organ rentowy nie wykazał, aby wnioskodawca dokonał błędnego obliczenia i opłacenia składek za okresy wskazane w zaskarżonej decyzji. Kwestia związana z rozliczeniem składek na poszczególne tytuły wiązała się z tym, że organ rentowy we właściwym czasie nie dokonał odprowadzenia należnej części opłaconej składki do otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy nie wykazał, aby to wnioskodawca był odpowiedzialny za to opóźnienie i za brak właściwego podziału opłaconych składek.

Tymczasem składki wpłacone zgodnie z prawidłowo sporządzoną deklaracją za dany miesiąc - powinny być zaewidencjonowane zgodnie z tą deklaracją, a nie na poczet innych należności. Unormowanie to jest regułą, mającą duże znaczenie dla pewności dokonywanych operacji finansowych. Płatnik składek powinien mieć poczucie bezpieczeństwa i przekonanie, że wpłacone składki zostaną zaewidencjonowane zgodnie z prawidłowo wypełnionymi deklaracjami. Przeciwnie działania organu rentowego mogłyby doprowadzić do chaosu, w którym płatnik składek nie wie, w których miesiącach powstała niedopłata, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie potrafi precyzyjnie wskazać wpłaconych przez niego kwot, które zostały zaewidencjonowane na zadłużenie z wcześniejszych miesięcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03.02.2014 r., I UK 264/13, LEX nr 1430384).

W ocenie Sądu Apelacyjnego ciężar dowodu w sprawie dotyczącej wysokości składek na ubezpieczenie społeczne w zakresie wskazania kwoty i miesiąca, za który składka nie została zapłacona, została zapłacona w niewłaściwej wysokości lub zaewidencjonowana na poczet wcześniejszych należności obciąża organ rentowy zwłaszcza w sytuacji, gdy organ rentowy wydał płatnikowi zaświadczenie o niezaleganiu z zapłatą składek za ten okres. Dopiero po otrzymaniu tych danych płatnik składek jest zobligowany na podstawie art. 6 k.c. do udowodnienia, że składki za wskazane miesiące zostały zapłacone.

Zasady rozliczania składek określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18.04.2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 78, poz. 465 ze zm.), które w § 3 ust. 4 wskazuje, iż Zakład dokonuje zewidencjonowania danych na koncie ubezpieczonego na podstawie prawidłowych raportów lub prawidłowych raportów korygujących. Również § 25 ust. 1 i 2 tego rozporządzenia stanowi, że Zakład na podstawie prawidłowych raportów dokonuje zewidencjonowania danych na koncie ubezpieczonego. Podstawą rozliczeń na koncie płatnika składek jest deklaracja o najwyższym numerze identyfikatora, z uwzględnieniem rozliczonych w niej uznań oraz dokonanych wpłat. Podobna regulacja zawarta jest w § 11 ust. 1.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazane wyżej przepisy rozporządzenia są zgodne z opisaną wcześniej regułą i zobowiązywały organ rentowy do zaewidencjonowania wpłaconych przez skarżącego składek zgodnie z prawidłowo sporządzonymi deklaracjami za poszczególne miesiące, bez możliwości ich księgowego przesunięcia.

Rozporządzenie to zawiera też unormowania sytuacji, gdy wpłaty zostały dokonane niezgodnie z przepisami. Stosownie do § 6 ust. 3 i 4 rozporządzenia - wpłaty składek dokonane przez płatnika składek po terminie określonym w ustawie powinny obejmować również odsetki za zwłokę. W przypadku gdy wpłata, o której mowa w ust. 3, nie uwzględnia odsetek za zwłokę, mimo jej dokonania po terminie określonym w ustawie, Zakład rozlicza dokonaną

wpłatę proporcjonalnie na pokrycie kwoty zaległych składek oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim w dniu wpłaty pozostaje kwota zaległości z tytułu składek do kwoty odsetek za zwłokę.

Według § 11 ust. 1 rozporządzenia Zakład dokonuje rozliczenia dokonanej przez płatnika składek wpłaty na koncie płatnika i zewidencjonowania danych na koncie ubezpieczonego za dany miesiąc kalendarzowy na podstawie deklaracji oraz raportów lub deklaracji korygującej i raportów korygujących, zgodnie z oznaczeniem dokonany przez płatnika składek na dokumencie płatniczym, o którym mowa w art. 47 ust. 4a ustawy, z uwzględnieniem § 3 ust. 4 i § 25.

Zgodnie z § 11 ust. 3 - jeżeli płatnik składek dokona w obowiązującym terminie wpłaty składek na ubezpieczenia społeczne, na Fundusz Emerytur Pomostowych, na ubezpieczenie zdrowotne lub na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych nieoznaczonej co do okresu, wpłatę tę zalicza się w pierwszej kolejności na pokrycie należności z danego tytułu, poczynając od należności o najwcześniejszym terminie płatności, z zachowaniem w ramach wpłaty składek na ubezpieczenia społeczne pierwszeństwa zaspokojenia należności funduszu emerytalnego i otwartych funduszy emerytalnych.

Natomiast w myśl § 12 ust. 1 rozporządzenia, jeżeli wpłata składek na ubezpieczenia społeczne jest niższa od kwoty należnych składek rozliczonych w deklaracji za dany miesiąc kalendarzowy, zgodnie z zasadami określonymi w § 6 ust. 1 pkt 1, w pierwszej kolejności rozlicza się ją na pokrycie należnych składek na fundusz emerytalny i na otwarte fundusze emerytalne. § 13 ust. 1 stanowi, iż jeżeli wpłata składek na ubezpieczenia społeczne jest wyższa niż kwota należnych składek z tego tytułu wynikająca z rozliczenia dokonanego w deklaracji za dany miesiąc kalendarzowy, nadwyżkę pozostałą po pokryciu należnych składek na ubezpieczenia społeczne za dany miesiąc kalendarzowy zalicza się proporcjonalnie na pokrycie zaległych należności funduszu emerytalnego i otwartych funduszy emerytalnych, poczynając od zobowiązań o najwcześniejszym terminie płatności.

Organ rentowy dokonał samodzielnie (nie informując o tym wnioskodawcy – czyn naruszono dyspozycję § 24 ust. 1 cyt. rozporządzenia) rozszerzenia i ponownego księgowania dokonanych wpłat przez co doszło do modyfikacji rozliczeń, a w konsekwencji zaowocowało wykazaniem niedopłaty, jednakże pozwany – na którym spoczywał ciężar dowodu – nie udowodnił, aby niedopłata powstała na skutek opłacenia składek w niższej niż wymagana wysokości. Należy zaznaczyć, że opóźnienie w przekazaniu przez organ rentowy składki do OFE powodowało także konieczność uiszczenia odsetek, jednak nie wykazano, aby za powyższe odpowiedzialność ponosił wnioskodawca.

Podzielić też należy stanowisko Sądu Okręgowego, że wnioskodawca nie może ponosić konsekwencji technicznej ułomności systemu księgowego jakim dysponuje organ rentowy, a który służy rozliczaniu wpłat na poszczególne tytuły.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd Apelacyjny nie stwierdził, aby rozstrzygając w sprawie Sąd Okręgowy naruszył wskazywane w apelacji normy prawa materialnego, a także zasady postępowania cywilnego.

Sąd Okręgowy dokonał właściwej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i zasadnie uznał, że organ rentowy nie udowodnił, aby wnioskodawca zalegał w opłaceniu składek na dzień wydania zaskarżonej decyzji. Błędne jest także stwierdzenie apelującego jakoby na dzień 02.08.2013 r. zaległość „bezspornie” istniała, skoro wnioskodawca kilkakrotnie oświadczał, że kwestionuje istnienie zaległości, zaś dokonanie wpłaty podyktowane było jedynie koniecznością uzyskania zaświadczenia o niezaleganiu w opłaceniu składek.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił oraz na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013, poz. 490) orzeczono o kosztach zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Lucyna Ramlo SSA Maciej Piankowski SSO del. Tomasz Koronowski